

Konjunktiot

Konjunktiot ovat pikkusanoja, jotka yhdistävät kaksi lausetta yhdeksi virkkeeksi. Yleensä konjunktiot **eivät taivu**.

Konjunktiot voi jakaa rinnastuskonjunktioihin ja alistuskonjunktioihin.

1. Rinnastuskonjunktiot

Rinnastuskonjunktiot yhdistävät kaksi saman arvoista lausetta toisiinsa.

Rinnastuskonjunktiot ovat **ja, sekä, sekä – että, -kä (eikä), eli, tai, joko – tai, vai, mutta, vaan, siksi, siis, sillä, paitsi, niin kuin, kuten**

a. Yhdistävät konjunktiot

ja voi rinnastaa lauseita tai sanoja: Teimme viime viikolla luetun ymmärtämisen ja kuuntelimme puhekielen kuuntelun. Söin aamulla puuroa ja join kahvia. Söin leipää ja jogurttia.

sekä rinnastaa sanoja, ei lauseita. Kutsuin sinne vanhempani sekä tyttöystäväni.

sekä – että tarkoittaa molemmat: Minulla on sekä suomalaisia että ulkomaalaisia kavereita.

-kä on ei-sanan päätte, joka tarkoittaa **ja ei**. Ulkona satoi, eikä minulla ollut sateenvarjoa. Sinulla on syntymäpäivä, etkä sanonut mitään! Teksti oli epäselvä, emmekä ymmärtäneet sitä.

eli selittää, mitä sana tarkoittaa, voi rinnastaa synonyymit **eli** samaa tarkoittavat sanat. Minulla on tosi kiire, eli tässä kestää vielä ennen kuin pääsen lähtemään.

b. Vaihtoehtoa tarkoittavat konjunktiot

tai on joku vaihtoehdoista. Haluaisin työskennellä lentoemäntänä tai matkaoppaana.

joko – tai on toinen kahdesta vaihtoehdosta. Hän tulee joko lauantaina tai sunnuntaina takaisin, en nyt muista kumpana päivänä.

vai on toinen kahdesta vaihtoehdosta, **käytetään kysymyksissä**. Haluatko tulla tänne vai mennäänkö jonnekin muualle?

→ tai ja vai sanojen erottaminen: Haluatko kahvia tai teetä? (~ otatko juotavaa? on myös vaihtoehto ei kumpaakaan) Haluatko kahvia vai teetä? (~ kumpaa otat? otat toisen)

→ vai-sanaa ei voi käyttää lauseessa, joka ei ole kysymys! EI: illalla katson telkkaria vai luen kirjaa!

c. Vastakohtaa tai rajoitusta ilmaisevat konjunktiot

mutta Voi yhdistää: muttei = mutta ei. Minulle ei sovi tänään, mutta käykö sinulle perjantaina? Voin tulla perjantaina, mutten tänään.

vaan tulee negatiiviseen lauseeseen! merkitys on lähellä sama kuin mutta. En tarkoittanut tätä kahvilaa vaan sitä, joka on Valkeassa.

paitsi kertoo poikkeuksen: Olen käynyt kaikissa muissa Pohjoismaissa paitsi Islannissa.

d. Selittävät konjunktiot

siksi antaa syyn: miksi -> siksi. Hän on TE-toimiston tapaamisessa, siksi hän ei ole täällä.

siis on johtopäätös, mitä tästä seuraa, mitä tapahtuu. Harjoittelet niin paljon, siis sillä tavallako sinusta on tullut noin hyvä suomen kielessä?

sillä tarkoittaa lähelle samaa kuin koska: syy tai selitys. Tulimme vasta nyt, sillä juna oli tunnin myöhässä.

niin kuin rinnastaa asian toiseen, antaa esimerkin tai vertaa. Se oli juurin niin kuin sanoit. Minusta mämmi maistuu vähän niin kuin ruisleivältä.

kuten on lähelle sama kuin esimerkiksi, voi tarkoittaa myös samaa kuin *niin kuin*. Mistä voin ostaa kodinkoneita, kuten mikron? Hän puhui paljon, kuten hänellä on tapana.

2. Alistuskonjunktiot

Alistuskonjunktiot ovat: **että, jotta, koska, kun, jos, vaikka, kuin, kunnes, ellen, jollen, kunhan, mikäli, joskin, niin että, ennen kuin, ikään kuin**

Ennen alistuskonjunktiota tulee aina pilkku (,).

a. Selittävät konjunktiot

että tulee usein lauseeseen mitä joku sanoi, kertoi, teki. Voi olla myös seuraus tai tarkoitus. Voi yhdistää: ettei = että ei. Sanoin hänelle, ettei hänen tarvitse huolehtia. Hän kertoi, että he ostivat uuden asunnon.

jotta ilmaisee tarkoitusta (miksi), siinä merkityksessä sama kuin että. Laitan hänelle viestin, jotta hän tietää, että olemme täällä.

b. Syy-konjunktiot

koska En voi tulla, koska en saa lapsenvahtia.

kun ilmaisee myös aikaa. Lähdetään heti, kun olet valmis!

niin että tarkoittaa seurausta Nauroin niin että kyyneleet valuivat!

c. Ehto-konjunktiot

jos Olen tosi iloinen, jos saan sen työpaikan!

ellen ja **jollen** tarkoittavat jos en / jos et... Pääsen viideltä, ellen joudu jäämään ylitöihin. Voimme lähteä, ellet halua vielä jäädä. Me lähdemme pian ilman heitä, elleivät he pian tule! Voitko ottaa materiaalit minulle, jollen ehdi huomenna kurssille. Mihin menemme, jollei tässä ravintolassa ole tilaa? Tilaammeko laskun, jollette halua enää muuta?

vaikka ilmaisee rajoitusta tai vastakohtaa. Voi yhdistää: vaikkei = vaikka ei. Kävin pitkällä kävelyllä, vaikka satoi vettä.

mikäli Tarkoittaa lähelle samaa kuin *jos*. Soitan, mikäli jotain uutta ilmaantuu.

joskin ja **joskaan** tarkoittavat samaa kuin tosin. Ne ovat myönnytyksiä. Joskin tulee positiiviseen lauseeseen ja joskaan negatiiviseen lauseeseen. Luulen, että niin se on, joskaan en ole mikään asiantuntija. En ole samaa mieltä, joskin olet oikeassa siinä, että suomi ei ole vaikea kieli.

kunhan Tulen ehdottomasti, kunhan saan töistä vapaata!

d. Vertailu

kuin Minusta tuo punainen takki on parempi kuin tuo musta.

ikään kuin Opettaja puhui tästä ikään kuin tämä olisi kaikille selvä asia.

e. Aika

kunnes: mihin asti. Odotan keskustassa, kunnes vaimoni pääsee töistä.

ennen kuin Jos *ennen* tulee verbin eteen, se tarvitsee aina myös kuin sanan. EI: Vien lapsen päiväkotiin ennen menen töihin. → ennen kuin menen

Ennen voi olla yksin, jos sen jälkeen tulee nomini: Kävin kaupungilla ennen kurssia.